

עפ"ת 11252/07/18 - מדינת ישראל נגד אבו עיישה מוטורס - סחר ברכב וליסינג בע"מ

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 11252-07-18 מדינת ישראל נ' אבו עיישה מוטורס - סחר ברכב וליסינג בע"מ
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת ד"ר חיה זנדברג
המערערת מדינת ישראל
נגד
המשיבה אבו עיישה מוטורס - סחר ברכב וליסינג בע"מ

פסק-דין

ערעור על גזר-דינו של בית משפט השלום לתעבורה (כב' השופט נאיל מהנא) בתת"ע 8115-04-18 מיום 28.5.2018.

דו"חות התעבורה

- ביום 29.9.2017 הוגש נגד המשיבה כתב אישום (והזמנה לדין) בגין נהיגה במהירות מופרזת, עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן - תקנות התעבורה). לפי הנטען בכתב האישום, ביום 24.3.2017 רכב הרשום על שם המשיבה נסע בדרך עירונית במהירות של 124 קמ"ש במקום בו המהירות המותרת היא 70 קמ"ש (דו"ח תעבורה מס' 90508035921).
- ביום 24.4.2018 הוגש נגד המשיבה עוד כתב אישום (והזמנה לדין) בגין נהיגה במהירות מופרזת, עבירה לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה. לפי הנטען בכתב האישום, ביום 23.12.2017 רכב הרשום על שם המשיבה נסע בדרך שאינה עירונית במהירות של 160 קמ"ש במקום בו המהירות המותרת היא 90 קמ"ש (דו"ח תעבורה מס' 90511057094).

פסק-הדין

- בדין שהתקיים בבית המשפט קמא ביום 28.5.2018 אוחד הדיון בשני דו"חות התעבורה, המשיבה הודתה בעובדות כתבי האישום והורשעה על-פי הודאתה (תת"ע 8115-04-18).
- המאשימה ביקשה להטיל על המשיבה קנס של 30,000 ₪ בשל כך שמדובר בחברה, וביחס לחברה אין משמעות לנקודות, לפסילה בפועל או לפסילה על תנאי.
- ב"כ המשיבה ציין כי המשיבה עוסקת במכירת רכבים וקנייתם, כך שקשה לה לבדוק מי נהג ברכב. הוא הדגיש כי למרות חלופי הזמן, הוא לא טען להתיישנות, וביקש להתחשב בכך בשעת גזירת הדין.
- לאחר זאת, גזר בית המשפט קמא את דינה של המשיבה לתשלום קנס בסך 8,000 ₪, לאמור:

"מדובר בשתי עבירות של מהירות אשר מיוחסות לתאגיד.

ברגיל, בימ"ש מטיל פסילה בגין עבירות אלה, בנוסף לפסילה על תנאי וקנס, זאת בהצטרף לאמצעי תיקון שמפעיל

משרד הרישוי בגין הנקודות שנקבעו לצד אותן עבירות.

אולם כאשר מדובר בתאגיד אין משמעות לפסילה, אין משמעות לפסילה על תנאי ואין משמעות לנקודות.

בנסיבות אלה, יש לאזן את יתר הרכיבים בהטלת קנס כספי גבוה ולו למען העובדה שנהגים שביצעו את העבירה לא יסתתרו מאחורי זהותם של תאגידים".

הערעור

7. המדינה ערערה על גזר הדין. המדינה טענה כי סעיף 30(ג) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] קובע כי בעבירת קנס, המוטלת על תאגיד, גובה הקנס צריך להיות פי ארבעה מהקנס הקבוע ברגיל בדין. טעמה של הוראה זו הוא בכך שלא ניתן להטיל על תאגיד עונש, זולת קנס, והאינטרס הציבורי הוא לעודד תאגידים להסב את הדו"חות על שם מי שנהג ברכב בפועל. נוכח שיקולי המדיניות האמורים, טענה המדינה כי יש להחמיר את עונש הקנס שהוטל על המשיבה.

8. מנגד, בא-כוחה של המשיבה טען שאין כל עילה להתערב בגזר דינו של בית המשפט קמא. ב"כ המשיבה עמד על כך שהמשיבה - חרף היותה תאגיד העוסק בסחר במכוניות - נעדרת כל עבר פלילי, ועל כך שהוא לא טען את טענת ההתיישנות, שיכול שעמדה לו.

9. כמו כן, ובעיקר, בא-כוח המשיבה הציג פסיקה ענפה, ממנה עלה כי גזירת הדין על ידי בית המשפט קמא תאמה את הפסיקה הנוהגת בבתי המשפט לתעבורה, ולא כללה כל חריגה ממתחם הענישה המקובל. לדוגמא:

גזר דין בתיק 2911-05-15 מיום 3.7.2015 (כב' השופט יוסף ריבלין) בו הורשעה חברה בשלוש עבירות של נהיגה במהירות מופרזת, ודינה נגזר - במסגרת הסדר טיעון - לקנס של **5,000 ₪**;

גזר דין בתת"ע 9684-05-15 מיום 6.8.2015 (כב' השופטת שרית זוכוביץ-אורי) בו הורשעה חברה בשתי עבירות של נהיגה במהירות מופרזת, ודינה נגזר - במסגרת הסדר טיעון - לקנס של **1,000 ₪**;

גזר דין בתיק 1883-11-17 מיום 15.11.2017 (כב' סגן הנשיא יהושע צימרמן) בו הוטל על חברה, שהיא אשמה בנהיגה במהירות מופרזת, קנס של **3,000 ₪**;

גזר דין בתת"ע 4054-07-17 מיום 9.7.2018 (כב' סגן הנשיא יהושע צימרמן) בו הורשעה חברה בעבירה של נהיגה במהירות מופרזת, ודינה נגזר - נוכח הנסיבות שהיו שם - לקנס בסך **400 ₪**;

גזר דין בתת"ע 4386-12-17 מיום 22.3.2018 (כב' השופט ארנון איתן), בו הורשעה חברה בעבירה של נהיגה במהירות מופרזת, ודינה נגזר לקנס של **4,000 ₪**. המדינה ערערה על גזר הדין, ובהסכמת המדינה הערעור נדחה, כאשר הובהר על-ידי כב' השופטת מאק-קלמנוביץ כי "אין בכך כדי לגרוע מטענותיה העקרוניות של המערערת בנוגע לעונש המינימום הקבוע בחוק והרציונאל הברור של הצורך להחמיר כאשר מדובר בחברה ולא באדם פרטי" (עפ"ת 51224-02-18);

גזר דין בתת"ע 8383-04-18 מיום 24.10.18 (כב' סגן הנשיא יהושע צימרמן), בו הורשעה חברה בשש עבירות של נהיגה במהירות מופרזת, ודינה נגזר - במסגרת הסדר טיעון - לקנס בסך **15,000 ₪**.

דין והכרעה

10. לאחר העיון, החלטתי לקבל את הערעור ולהעמיד את הקנס על סך של **10,000 ₪**.

סעיף 40(א) לחוק העונשין

11. סעיף 40(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 קובע כי בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב, בין היתר, "במדיניות הענישה הנהוגה". כעולה מהטיעון המפורט של ב"כ המשיבה, מתחם הענישה הנהוג בפועל ביחס לעבירה נשוא ענייננו - לרבות בפסיקה מהעת האחרונה ממש, במסגרת הסדר טיעון עם

המדינה - תואם את העונש שגזר בית המשפט קמא בעניינו.

12. עם זאת, סעיף 40(א) לחוק העונשין מוסיף וקובע כי שיקול חשוב נוסף בקביעת מתחם העונש ההולם הוא ה"ערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה". המדינה בערעורה הנוכחי מבקשת, למעשה, להעלות את רף הענישה הנוהג בעבירות מהירות, המבוצעות על ידי חברות, בהתבסס על הערך המוגן.

סעיף 30(ג) לפקודת התעבורה

13. המדינה נסמכת בהקשר זה על סעיף 30(ג) לפקודת התעבורה, שזו לשונו:

"נעברה ברכב עבירת קנס... ובעל הרכב... הוא תאגיד, יהא שיעור הקנס בשל עבירת הקנס גבוה **פי ארבעה מן** השיעור שנקבע לאותה עבירה בצו לפי סעיף קטן (ב)... (ההדגשה הוספה).

14. הצו לפי סעיף קטן (ב), הנזכר בסעיף 30(ג) לפקודת התעבורה, הוא צו התעבורה (עבירות קנס), התשס"ב-2002. בצו הנ"ל מוגדרות עבירות שהן עבירות קנס, וביחס לעבירות של נהיגה במהירות מופרזת לפי תקנה 54(א) לתקנות התעבורה, קובע הצו את המדרג הבא של קנסות, שיוטלו על עבירות אלו, בהתאם לחומרת העבירה:

בדרך עירונית עד 20 קמ"ש מעל	
המותר	₪ 250
בדרך עירונית מ-21 ועד 30 קמ"ש מעל המותר	
	₪ 750
בדרך עירונית מ-31 ועד 40 קמ"ש מעל המותר	
	₪ 1,500
בדרך שאיננה עירונית עד 25 קמ"ש מעל המותר	
	₪ 250
בדרך שאיננה עירונית מ-26 ועד 40 קמ"ש מעל המותר	
	₪ 750
בדרך שאיננה עירונית מ-41 עד 50 קמ"ש מעל המותר	
	₪ 1,500

15. במקרה הנוכחי, למשיבה יוחסו שתי עבירות, שתיהן עניין עבירות במהירות העולה על המותר מעבר למהירויות המביאות להגדרתן של העבירות כעבירות קנס (ולכן, נגד המשיבה הוגשו בשני המקרים **כתבי אישום והזמנה לדין**): במקרה הראשון מדובר על נהיגה בדרך עירונית במהירות של 54 קמ"ש מעל המותר. במקרה השני מדובר על נהיגה בדרך שאיננה עירונית במהירות של 70 קמ"ש מעל המותר.

16. מדרך קל וחומר ההיגיון מחייב לראות בהיקפי הקנסות הקבועים בצו כאינדיקציה לגובה הקנס שראוי שיוטל על המשיבה. אם בעבירת הקנס של נהיגה במהירות מופרזת של עד 40 קמ"ש מעל המותר בדרך עירונית ושל עד 50 קמ"ש מעל המותר בדרך שאינה עירונית הקנס על אדם פרטי הוא 1,500 ₪, ועל תאגיד הוא 6,000 ₪ (4X1,500 ₪), אזי קל וחומר שבעניינו יש להטיל על המשיבה בגין כל אחת מהעבירות קנס מעין זה, ואף מעבר לכך.

הערך המוגן

17. הערך המוגן ביחס לעבירות תעבורה המבוצעות על ידי תאגידים נלמד מדברי ההסבר להצעת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 86), התשס"ח-2008, שהיא שהביאה בהמשך לתיקון פקודת התעבורה ולהוספת סעיף

30(ג) לפקודה. וכך נאמר בדברי ההסבר להצעת החוק:

"במצבים שבהם בוצעה עבירת תעבורה ולא ידועה זהותו של הנהג המבצע, דבר המאפיין עבירות הנאכפות באופן אלקטרוני ועבירות חניה, קובע סעיף 27 ב לפקודה חזקת אחריות לביצוע העבירה של בעל הרכב הרשום, אלא אם כן הודיע בעל הרכב מי נהג ברכב במועד העבירה. ואולם כאשר הרכב רשום על שם תאגיד, אם לא מוסב הדוח על שם הנהג, הנהג חומק מלשאת במלוא התוצאות של העבירה מאחר שההרשעה אינה נרשמת לחובתו במרשם הפלילי, והוא אינו מקבל נקודות בגינה. מוצע ליצור תמריץ לתאגידים לדאוג להסבת הדוח על שם הנהג בפועל, על ידי העלאה משמעותית של הקנס, כל עוד לא הוסב הדוח על שם הנהג. יודגש כי מרגע שיוסב הדוח על שם נהג, יחזור הקנס לעמוד על הסכום המקורי הקבוע לאותה העבירה."

18. כלומר: בעבירות של נהיגה במהירות מופרזת, שהן העבירות בהן הורשעה המשיבה בענייננו, רף הענישה הנוהג כולל באופן טיפוסי גם פסילה בפועל, פסילה על תנאי ונקודות. רכיבי ענישה אלו חשובים עד מאד. יש בהם כדי להרתיע את הנהג מלבצע עבירות תעבורה נוספות, ובכך הם תורמים את תרומתם המהותית להגנה על ביטחוננו של ציבור הנוסעים ושל ציבור הולכי הרגל. רכיבי ענישה אלו אינם קיימים ביחס לתאגיד. לתאגיד אין רישיון נהיגה שניתן לפסול, לא בפועל ולא על תנאי, ולא ניתן לצבור נקודות בגין עבירה בה הורשע תאגיד. הענישה היחידה שניתן, למעשה, להטיל על תאגיד היא קנס. מכאן הקושי והצורך להטיל על תאגידים קנסות משמעותיים בגין עבירות התעבורה הללו.

19. הדברים נאמרו במסגרת הדיונים על הצעת החוק בוועדת הכלכלה של הכנסת מפי נציגת הלשכה המשפטית במשרד התחבורה בזו הלשון:

"במצב של אכיפה אלקטרונית אנחנו לא יודעים מי הנהג שנוהג, הדוח נשלח על שם התאגיד, וגם אם הקנס משולם... ההרשעה לא נרשמת לחובת אף אחד, נקודות לא נרשמות לאף אחד, נהג שנוהג דרך קבע ברכב שרשום על שם תאגיד... יכול לבצע את כל עבירות רמזור אדום שבעולם, ואת כל עבירות המהירות שבעולם ועד שלא יעצור אותו במקרה שוטר, שום דבר מזה לא יהיה זכר ברקורד שלו. זה מצב שלדעתנו בלתי מתקבל על הדעת..."

... הדוח יוצא על שם תאגיד אבל אין תאגידים שנוהגים במכוניות. הנהגים כאן יוצאים חסינים, הם חסיני שיטת ניקוד, הם חסיני רישום פלילי וזה מצב שלא מניח את הדעת" (ראו פרוטוקול ישיבה מס' 531 מיום 18.3.2018. ניתן לעיין בפרוטוקול באתר הכנסת).

20. על כן, על מנת להבטיח שמטרתו של המחוקק תוגשם, והתמריץ להסתתרות מאחורי מסך ההתאגדות יוסר, הנכון הוא כי הענישה שתוטל על התאגיד תהיה כזו שתתמרץ את התאגיד להסב את הדו"חות אל הנהג שנהג במכונית בפועל. על-פי הוראת המחוקק, רק קנס משמעותי, יוכל להוות תמריץ ראוי ולהשיג את המטרה שביקש המחוקק להשיג. וראו ברוח זו גם דבריה של חברתי, השופטת חגית מאק-קלמנוביץ, לעיל.

21. על כן, ראיתי לנכון לקבל את הערעור. עם זאת, בנסיבות המקרה, בהן המשיבה ללא עבר פלילי, ונוכח המדיניות לפיה ערכאת הערעור אינה ממצה את מלוא חומרת הדין עם הנאשם, וכן בשל המדיניות השיפוטית לפיה החמרה ברף הענישה תיעשה באופן הדרגתי - ראיתי לנכון להעמיד את הקנס שיוטל על המשיבה על ₪ 10,000.

22. מטעמים אלו - הערעור מתקבל והקנס שיוטל על המשיבה יעמוד על ₪ 10,000. לפי החלטתו של בית המשפט קמא, הקנס בסך ₪ 8,000 שהוטל על המשיבה אמור להשתלם בארבעה תשלומים שווים, שהראשון שבהם ישתלם ביום 1.8.2018. נוכח הגדלת גובה הקנס, תוספת הקנס בסך ₪ 2,000 תשולם עד ליום 2.12.2018.

אשר על כן, הערעור מתקבל לפי המפורט לעיל.

ניתנה היום, כ"ב חשוון תשע"ט, 31 אוקטובר 2018, בהעדר הצדדים.

